

Fagrådsmøde, 19. 11.2021

Comwell H.C. Andersen, Odense

Claus Bergs Gade 7

Tidspunkt: 10-15

Til stede: Thomas Hestbæk Andersen, Sanni Nimb (formand), Henrik Jørgensen, Anna Sofie Hartling, Michael Nguyen, Margrethe Heidemann Andersen (referent)

1. Velkomst

- Orientering om RO-redaktionens sammensætning. Michael er nyt medlem af redaktionen; Jørgen Schack er formelt trådt ud af redaktionen.

- Spørgsmål til de nye opslagsord (sendt pr. mail 8.10.2021).

Der var ingen egentlige spørgsmål, men redaktionen laver en samlet tilbagemelding om hvordan vi forholder os til de enkelte kommentarer fra Sanni og Henrik (modtaget pr. mail 27.10.2021).

- Nyt fagrådsmedlem

Der kan være endnu et medlem i fagrådet, og vi vil i første omgang kontakte Inger Schoonderbeek fra Aarhus Universitet. Hun har tidligere været medlem af fagrådet (fra 2013 til 2016) og har også siddet i bestyrelsen fra 2017 til 2020.

Andre muligheder: Sussi Olsen, Jonas Blom, Henrik Hovmark, Asgerd Gudiksen.

- Orientering om at vi går over til et nyt redigeringsystem, DPS.

2. Sammensætningseksempler i RO – hvor mange eller hvor få?

I indledningen til RO står der at ordbogen skal dække ”rigssprogets almindelige ordforråd”, og at sammensætninger kun tages med hvis de 1) er meget almindelige eller 2) giver anledning til problemer i forhold til stavning, bøjning eller orddannelse. I hvilken udstrækning skal dette princip stadig følges?

Thomas orienterede om at Lindhardt & Ringhof er interesserede i at udgive en trykt ordbog i et begrænset oplag (omkring 5000). Der er ikke taget nogen endelig beslutning om om det er en god ide, og vi skal være opmærksomme på at det at udgive en trykt ordbog kan give visse begrænsninger i forhold til arbejdet med en ny udgave af RO, fx mht. til normændringer. RO-redaktionen vil gerne have lov at indføre ikkeprincipielle normændringer, dvs. normændringer på enkeltordsniveau o.l., én gang om året i stedet for at skulle vente de (mindst) 10 år der går mellem hver udgave af RO. Det er praktisk muligt hvis RO kun udkommer digitalt, mens det kan give problemer i forhold til en trykt udgave.

Der var enighed om at den digitale udgave må være den primære udgave, men det kræver en omformulering af bekendtgørelsen. Thomas og Henrik tager kontakt til ministeriet.

Omformuleringen skal være på plads i løbet af 2022 eller 2023.

Der skal holdes et nyt møde med Lindhardt & Ringhof i foråret.

Hvad sammensætningseksemplerne angår, blev konklusionen først og fremmest at sammensætningseksempler skal være søgbare (hvilket igen kun giver mening i forhold til en digital udgave). Om vi kan eller skal fravige det nuværende princip, afhænger til dels af om RO stadigvæk skal udkomme fysisk.

Sanni gjorde opmærksom på at det kunne være fint at ansætte en konsulent i slutfasen, fx mht. korrektur. Thomas nævnte at der er afsat midler til det.

2. Opdatering af RO i forhold til ord på *-mand/-kvinde/-person* og i forhold til markører som "nedsættende".

Det er en vanskelig opgave. Sanni foreslog at vi i en digital udgave kunne have et "pas på-tegn" der angiver at ord kan opfattes nedsættende og så fjerne (de fleste – alle?) markører der angiver nedsættende sprogbrug. Tegnet kunne evt. også dække mere bredt, fx også over gammeldags og spøgende ord. Dette pas på-tegn kunne udfoldes i en boks hvor den eventuelle nedsættende (eller gammeldags eller spøgende) sprogbrug forklares. Denne løsning kan dog – igen – kun bruges i forhold til en rent digital ordbog.

Rettelse fra Sanni 30.11.2021: Men jeg mener ikke at jeg foreslog et 'pas på'-tegn eller rådede jer til at bruge bokse med forklaringer, jeg må have udtrykt mig uklart. Det var i forbindelse med en beskrivelse af vores arbejde med DDO på DSL at jeg nævnte disse ting.

Jeg sagde derimod at jeg vil fraråde jer at sætte disse valøplysningstyper på ord i RO, dels fordi det er svært at finde frem til hvilke ord der skal have markøren nedsættende (du nævnte selv mulat, og vi talte også om handicap - og det ændrer sig hele tiden), dels fordi brugerne har meget forskellige holdninger til de enkelte ord så man risikerer en masse kritik og henvendelser, og det er umuligt at stille alle tilfreds.

Jeg beskrev i den forbindelse alle de udfordringer det giver for DDO-redaktionen, og det var dér jeg kom ind på advarselstegn og bokse som mulige løsninger: Vi overvejer at anvende advarselstegn og bokse hvor tingene kan forklares lidt mere nuanceret.

Men det forekommer mig at være en meget dårlig løsning i RO, i bruger jo paragraffer til den slags.

Så det var ikke ment som et forslag til løsninger i RO, tværtimod fraråder jeg helt at man sætter valør a la 'nedsættende' på ordene pga. alle de problemer man dermed kommer ud i. Anna Sofie nævnte i den forbindelse at man måske samlet kunne skrive i forordet til RO at man ikke har medtaget sådanne oplysninger om ordene.

Vi skal også være opmærksomme på hvordan køn bruges i eksempler i RO, fx under "bortløben" ("en bortløben pige")

Tilføjelse fra Sanni 30.11.2021:) **Tilføjelse:** Jeg nævnte (efter at vi talte om punkt 1, sammensætninger) at jeg synes det er et problem at RO og DDO efterhånden ligner hinanden så meget (pga. jeres efterhånden mange betydningsbeskrivelser) - det ses fx når man slår op på sproget.dk..

Jeg foreslog at vi linkede til hinandens ordbøger i stedet for at I bruger meget tid på betydningsbeskrivelser.

Thomas Hestbæk mente at vi skulle passe på med at kæde vores ordbøger for meget sammen.

Jeg foreslog også et fælles projekt mellem DDO og RO om at lave korte betydningsbeskrivelser der letter den digitale søgning.

Jeg advarede om at det er et meget tidskrævende arbejde at beskrive betydningerne, og at de nemt ændrer sig over tid (mere end opslagsordene gør), så hvordan vil I kunne holde jer nogenlunde ajour med alt dette på tværs af hele ordforrådet?

Henrik Jørgensen udtrykte i den forbindelse også at fokus er på ortografi og ikke på betydningsbeskrivelser i en retskrivningsordbog.

3. Paragraf 63

Bilag: Tillæg til reglerne

Det blev foreslået at formuleringen om hvad der forstås ved "citatord", skal gøres mere skarp. Der skal nok også være tale om en mere lukket liste der i udgangspunktet kun indeholder ganske få ord for at tillægget ikke kan blive misforstået og misbrugt.

4. Normændringer i RO

Bilag:

Forslag til normændringer, fagrådsmøde 19.11, 2021 a + b

Listerne blev gennemgået, og RO-redaktionen retter til.

Resten af listerne gennemgås på næste RO-møde:

5. Bilag til normændringer, engelske ord på *-up*

Normændringer i RO (konsekvensrettelser)

Bilag:

Normændringer *-historie*

Normændringer *-kultur*

Normændringer *-politik*

Normændringer *-sten* og *-stene*

Normændringer *-udstyr*

6. Næste mødedato i foråret

Margrethe laver en doodle. Det bliver formentlig i Odense.

Punkter:

Engelske ord på *-up*

Normændringer *-historie*

Normændringer *-kultur*

Normændringer *-politik*

Normændringer *-sten* og *-stene*

Normændringer *-udstyr*

Redaktionens udkast til en ny formulering til § 63

Redaktionens udkast til "nedsættende"-problematikken

7. Evt.

Sanni gjorde opmærksom på følgende kandidater til opslagsord i RO:

Belarus

Boble/bobbel

Expat